

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİREYSEL YENİLİKÇİLİK KAPASİTELERİNİN BELİRLENMESİ*

Mehmet KARAHAN**

Sait PATİR***

Özet

Küreselleşme ile birlikte hızlı değişimlerin yaşanması bireylerin de yeni durumlara uyum sağlamasını gerekli kılmıştır. Dolayısıyla bireyin gerek iş hayatında gerekse öğrenim hayatında rakipleri arasından sıyrılabilmesi ve rekabette öne çıkabilmesi için yenilikçilik kapasitesi önemli bir araçtır. Bu çalışma ile üniversite eğitimi gören öğrencilerin bireysel yenilikçilik kapasiteleri belirlenerek, yenilikçilik yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik öneriler geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 312 üniversite öğrencisinin bireysel yenilikçilik kapasitesi, kendine güven ve risk alma düzeyi ile demografik özellikleri incelenmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerinin cinsiyetleri ile bireysel yenilikçilik ölçeği boyutlarından yalnızca risk alma boyutu arasında anlamlı bir fark olduğu, yani bayanlara göre erkeklerin kendine güven, yenilikçilik ve risk alma puanlarının nispeten biraz daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer bir sonuca göre öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre yapılan karşılaştırmada kendine güven, yenilikçilik ve risk alma boyutları arasında anlamlı bir fark bulunamamış ancak öğrencilerinin üniversiteye geldikleri ilk yılda kendilerine güvenleri, yenilikçilikleri ve risk alma düzeylerinin nispeten daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bireysel yenilikçilik, yenilikçilik kapasitesi, yenilikçilik eğitimi.

Gönderilme Tarihi: 01.05.2019

Kabul Tarihi: 16.06.2019

* Bu çalışma 7-9 Aralık 2018 tarihinde Malatya’da yapılan I. Uluslararası Battalgazi Multidisipliner Çalışmalar Kongresinde sunulan bildiriden türetilmiştir.

** Doç. Dr., Fırat Üniversitesi, m.karahan@firat.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0402-0020

*** Prof. Dr. Bingöl Üniversitesi, spatir@bingol.edu.tr, ORCID: 0000-0002-1592-1094

DETERMINANTS OF INDIVIDUAL INNOVATIVENESS CAPACITY OF UNIVERSITY STUDENTS

Abstract

Along with globalization, rapid changes require individuals to adapt to new situations. Therefore, innovation capacity is an important tool for the individual to be able to stand out in the business life, in the education life, among the competitors and to stand out in the competition. This study aims to determine the individual innovation capacities of the university students and to develop suggestions for the development of innovation abilities. In this context, the individual innovation capacity, self-confidence, risk taking level and demographic characteristics of 312 university students were examined. According to the results obtained from the research, it was determined that there was a meaningful difference between the students 'genders and the individual innovativeness scale only the risk taking dimension, that is, the males' self-confidence, innovation and risk taking scores were slightly higher than females. According to another result, there was no significant difference between self-esteem, innovation and risk-taking in comparison with the classes in which students were educated, but it was determined that students had higher self-confidence, innovativeness and risk-taking levels in the first year they came to university.

Keywords: *Individual innovativeness, innovation capacity, innovation education*

1. GİRİŞ

Küreselleşme olgusunun bir sonucu olarak ortaya çıkan ekonomik baskılar, yerel unsurları tehdit etmektedir. Günümüzde böylesi bir tehdidi bertaraf etmenin en gerçekçi yollarından birisi geleneksel ürün arzını gerçekleştiren yerel firmaların yeni fikirleri iş hayatında uygulamaya geçirmesidir. Yenilik yapan yerel bir firma, öncelikle manevra kabiliyetini artıracak, yetenek ve becerilerini geliştirerek rekabet gücünü artıracaktır.

Yenilikçilik yeteneği, bir işletmenin veya ürünün yenilenebilmesi için anahtar mekanizmadır. Yenilik yapma yeteneği; firma ve paydaşların faydaları doğrultusunda bilgi ve fikirlerin yeni ürün, süreç ve sistemlere dönüştürülme yeteneğidir. Yenilik yeteneği, yalnızca yeni kurulan işyerlerinde yeni bir işlem yürütmek veya ana yetenekleri yönetmek değil, mevcut işletmelerde de aynı süreçleri yönetmektir (Lawson ve Samson, 2001).

Yenilikçilik yeteneği, pazar ihtiyaçlarını karşılayacak yeni ürünler, daha yeni teknolojilerin uygulanmasına imkân sağlayan, gelecekte yeni ürünler ve teknolojik süreçler geliştirip benimsenebilecek ve öngörülemeyen teknolojik değişikliklere faaliyetlere cevap verebilecek yeni ürünler geliştirme yeteneği olarak tanımlanır.

Yenilik kapasitesi bireysel veya şirket düzeyinde ölçülebilir. Bir şirketin yenilik yeteneğini denetlemek için bireysel yaratıcılığın ve mekanizmanın ölçülmesi gerekmekte, yenilik için doğru zamanda fırsatların değerlendirilmesi gerekmektedir. Yenilik yapma kabiliyetinin geliştirilmesinde bilgi paylaşımının önemi büyüktür. ekip veya organizasyonda çalışanlara, işletmeye katkıda bulunma fırsatı tanıyan, destek veren bir işletmenin, çalışanlarının yeni fikirler ve yeni işler geliştirmede daha fazla şansa sahip olduğu, bu yaklaşımın yenilik yeteneğini artırdığı belirlenmiştir (Aulawi vd., 2009).

Yenilikler, çoğunlukla tüketicilerin hayatlarını kolaylaştırmada önemli bir rol oynamakla birlikte, tüm yenilikler gerekli veya tüketiciler tarafından istenen nitelikte olmadığı ve bunun sonucu olarak, kimi yeniliklere karşı tüketici direncinin geliştiği, hatta bazen kimi tüketici gruplarının yenilikleri hiç benimsemedikleri bilinmektedir (Uzkurt, 2008).

2. BİREYSEL YENİLİKÇİLİK KAPASİTESİ

Bireysel olarak yenilikleri arayıp bulma arzusu olarak ifade edilen bu terim, insanların hayatı boyunca karşılaştığı yeni şeyleri ve fikirleri çabukça kabul etme, benimseme düzeyidir. Bireysel yenilikçilik; risk alma, deneyimlere açık olma, yaratıcılık, fikir liderliği gibi kavramların özelliklerini de içerisinde barındıran

bir kavramdır. Aynı zamanda, bir sosyal sistem içerisinde bulunan bireylerin herhangi bir yeniliği diğerlerine göre daha önce benimseme derecesidir. Bireylerin bir yeniliği benimsemesi için yeniliğin kullanım kolaylığının olması, denenebilir olması, sonuçlarının açıkça görülebilir olması veya gözlemlenebilir olması oldukça önemlidir. Bu şekilde, bireyde yarar algısı uyandırılabilir ve yeniliği daha çabuk benimseyebilecektir.

Yenilik, birey ve ait olduğu topluluk tarafından yeni olarak tanımlanan her türlü düşünce, nesne ve uygulamadır (Demiralay vd, 2016). Bireysel yenilikçilik ise, yeni olana aitlik hissederek onu geliştirmek ya da uygulamak olarak tanımlanabilmektedir. Bireysel yenilikçilik, bireylerin yeni olan durum, olay, mal veya hizmete adapte olabilme, risk alma, benimseme, hoşgörü gösterme ve yeniye özgü tecrübelerle açık olma gibi durumlarını belirtmektedir (Korucu ve Olpak, 2015). Bireysel yenilikçilik bir disiplin, öğrenme ve öğrendiğini uygulayabilme becerisi olarak değerlendirilmektedir (Drucker, 1985).

Literatürde bireysel yenilikçilik kavramı, bireylerin yeniliği özümseyerek benimseyebilme kapasitesi, diğer bireylere oranla kapasitesinin ne kadar fazla olduğuyla ilgili bir kavramdır (Demiralay vd, 2016). Bireyler sahip olduğu nitelikler açısından yenilikçilik noktasında birbirlerinden ayrılmaktadır. Bu ayrımlar içinde birey herhangi bir yeniliği daha önce veya geç kabul etmekte, daha çok veya daha az değişime istekli olmakta, daha çok veya az risk alabilen bir yapıda kendini göstermektedir (Işık ve Türkmenadağ, 2016). Yenilik yapabilme özelliğine sahip bireyler, bu özelliğe sahip olmayan bireylere kıyasla daha özgün fikir ve bakış açısına sahipken bu bireyler genellikle yeniliğin getirdiği karmaşıklıkla başa çıkmada mücadele edebilen bireyler olarak gösterilir. Bireylerin yaratıcı düşünce kapasitelerinin, özgüvenlerinin, tasarladıkları ürün veya hizmeti sunuş derecelerinin yüksek olması yenilik için önemli bir avantajdır. Buna ek olarak, bireyin öğrenme, yaratıcı olma eğitime ve eğitime gibi özellikleri de yenilik için kazanılabilecek fırsatların başında sayılmaktadır.

Bireysel yenilikçilik, bireylerin hayatlarını daha iyi bir şekilde geçirmelerine ya da sosyal yapılarını yeniden şekillendirmelerine katkıda bulunur. Aynı zamanda bireylerin ihtiyaçlarını gidermesini, yaşam standartlarını sürekli olarak geliştirilmesini ve bireysel niteliklerinin zenginleşmesini sağlar. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, toplumdan önce tek tek bireyleri değiştirmeye ve yenilemeye zorlamaktadır. Bireysel ve toplumsal hedeflere ulaşmak için öncelikle bireysel anlamda yenilikçi olmak gerekmektedir. Bu nedenle bireyler, sürekli olarak yeni iş yapma yöntemleri geliştirmek ve kendilerini sürekli farklı düşünmeye alıştırmak durumundadırlar (Sarioğlu, 2014: 28).

Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Kapasitelerinin Belirlenmesi

Bireylerin yenilikçilik anlayışları, toplumsal, kültürel değerler ve evrensel özellik taşıyan yaşam alanlarındaki değişiklikler arasında, sağlıklı bir dengenin kurulması açısından önem teşkil eder. Bu bağlamda yenilik; toplumsal, kültürel ve idari anlamda yeni yöntem ve yaklaşımların kullanılması anlamında kullanılsa da, aslında yenilik kavramının, toplumu oluşturan bireylerin sosyal yaşamdaki tüm davranışları ile ilgili olduğu söylenilebilir (Ünal, 2014).

Bireysel yenilikçilik konusunda çalışan araştırmacılar, bireylerin ancak algılayabildikleri bir yeniliği benimsediklerini ve bu yüzden bireylerde yenilikle ilgili bir önyargı oluşturmanın, en önemli adımlardan biri olduğunu ileri sürmüşlerdir (Rogers 2003). İnsanların, yenilikleri benimseme düzeyleri farklı seviyelerde ortaya çıkmaktadır (Bhatnagar vd., 2000). Buna göre, bireyler sahip oldukları özellikler bakımından, yenilikçilik bağlamında birbirlerinden farklı özellikler gösterirler. Bu farklılaşmalar nedeniyle bireyler yenilikleri daha erken veya daha geç benimsemekte ve daha çok veya daha az risk almaktadırlar (Kılıçer ve Odabaşı, 2010).

Rogers (2003) bireysel yenilikçiliği; erken uyum sağlayanlar, daha erken önceliklerine alanlar, önceliklendirmede gecikenler ve geç kalanlar olarak beş sınıfa ayırmıştır. Bu bağlamda, Türkiye’de yapılan bazı araştırmalar incelenmiş; Çoklar (2012: 104) okul müdürleriyle yaptığı çalışmada benzer sonuçlar elde ederek, örneklem gurubundaki yöneticilerin %63’ünün yenilikçi ve erken benimseyenler oldukları tespit edilmiştir. Benzer şekilde, öğretmen adayları üzerinde Çuhadar vd., (2013) tarafından yapılan çalışmada, araştırmaya katılan adayların ortalama puanlarına bakılarak erken önceliklendiren kategorisinde oldukları belirlenmiştir. Adıgüzel (2012) tarafından öğretmen adaylarıyla yapılan bir diğer araştırmada da araştırmaya katılan adayların %55’inin erken önceliklendirenler katagorisinde oldukları belirlemiştir.

Yenilikçilik açısından bireylerin sahip oldukları özellikler birbirlerinden farklı olmaktadır. Bu farklılık nedeniyle bazı bireyler yenilikleri daha erken benimserken diğerleri daha geç benimseyebilir ve değişime daha az istekli olabilirler. Bireysel olarak farklılaşabilen bu özellikler beş gruba ayrılmıştır. Bunlar baskın özellikleri bakımından; yenilikçiler, öncüler, sorgulayıcılar, kuşkucular ve gelenekçiler grubu olarak isimlendirilmektedir (Kılıçer ve Odabaşı, 2010: 153; Sarıoğlu, 2014: 27). Yapılan bu çalışmada da, üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik kapasiteleri ölçülerek sözkonusu bu beş gruptan hangisine dahil oldukları belirlenmeye çalışılmıştır.

Bu bağlamda yapılan bu çalışmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik kapasitelerinin ölçülmesi olup öğrencilerin cinsiyetlerine, öğ-

renim gördükleri fakülte, bölüme ve yenilikçilikle ilgili bir programa, faaliyete katılıp katılmama durumlarına göre bireysel yenilikçilik kapasitelerinin etkilenmesi durumları incelenmiştir. Bu bağlamda, çalışmada esas olarak üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik kapasitelerinin artırılması, yenilik kapasitesini etkileyen faktörlerin belirlenmesine çalışılmıştır. Bu yönüyle çalışmanın özgün bir değer taşıdığı varsayılmakta, hem literatüre katkıda bulunabileceği hem de gelecekte yapılacak araştırmalara ışık tutulabileceği ümit edilmektedir.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI VE EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yenilikçilik kapasitelerinin belirlenmesi yoluyla tespit edilecek eksiklik ve sorunlara çözüm bulunması, günümüzde ülke ekonomilerinin gelişmesini sağlayacak yenilikçilik kapasitelerinin artırılmasına katkı sağlamaktır. Yenilikçiliğinin ölçülmesi pek çok açıdan önem arz eder. Yenilikleri kimlerin tüketme eğiliminde olduğunun bilinmesi, karar vericilere önemli bir yol gösterici olarak düşünülebilir. Çalışmadan elde edilecek bilgilerle yeniliğin neler içermesi gerektiği, nasıl konumlandırılacağı, nasıl dağıtılacağı, nasıl fiyatlandırılacağı, planlamaların nasıl yapılacağı gibi pek çok sorunun cevabı bulunabilir.

Araştırmanın evreni İnönü Üniversitesinde öğrenim görmekte olan tüm öğrenciler olup bu evrenden örneklem grubu olarak, 2016-2017 öğretim yılında İnönü Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde öğrenim görmekte olan 312 öğrenci rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş ve bu öğrencilerin İnönü üniversitesinde öğrenim görmekte olan tüm öğrencileri temsil ettiği varsayılmıştır.

3.1. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak yüz yüze anket yöntemi seçilmiştir. Anketin hazırlanmasında öncelikle ilgili yazın taranmış, daha önceki araştırmalarda kullanılan anketler incelenmiş (Hurt, Joseph ve Cook, 1977; Kılıçer ve Oda-başı 2010; Eren, 2010; Sarioğlu, 2014; Karahan, 2016) ve bu bilgiler ışığında “Öğrencilerin Bireysel Yenilik Kapasitelerini Belirleme Anket Formu” geliştirilmiştir. Hazırlanan bu anket dört bölümden oluşmakta olup bunlar; demografik özellikler, kendine güven, bireysel yenilikçilik ve risk alma bölümleridir. Soruların değerlendirilmesinde öğrencilere beşli likert tipi seçenekler sunulmuş ve öğrencilerin verdikleri cevaplar gerekli hesaplamalar yapılarak puana dönüştürülmüştür.

Ankette toplam 38 soru yer almakta olup, bunlardan 8 tanesi öğrencilerin demografik bilgilerine ait, 5 tanesi öğrencilerin kendine güvenlerini ölçmeye, 20

tanesi bireysel yenilikçilik kapasitelerini ölçmeye ve 5 tanesi de öğrencilerin risk alma durumlarını ölçmeye yönelik sorulardır. Ankette bulunan BYÖ ölçeğine ait 30 madde üzerinde yapılan Alfa güvenilirlik katsayısı 0,85 olarak bulunmuştur. Bu sonuca göre ölçeğin oldukça güvenilir olduğu söylenebilir. Anket uygulaması sonunda, öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 18 paket programıyla istatistiksel değerlendirmeleri yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Bulguları ve Değerlendirme

Bu kısımda sırasıyla, araştırmaya katılan ve Fırat üniversitesinde öğrenim görmekte olan öğrencilerin demografik özellikleri, kendine güven düzeyleri, bireysel yenilikçilik kapasiteleri ve öğrencilerin risk alma durumlarıyla ilgili anketlerden elde edilen bulgular analiz edilip gerekli yorumlar yapılacaktır.

3.2.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan 312 üniversite öğrencisinin ortalama kendine güven seviyeleri 4,09(82), bireysel yenilikçilik kapasiteleri 3,57(71) ve risk alma düzeyleri 3,97(79) puan olarak hesaplanmıştır.

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin büyük çoğunluğu 293(%94)'ü 19-25 yaş gurubunda, öğrencilerin 157'si (%50) bayan, 155'i (%50) baydır. Üniversite öğrencilerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre dağılımı ise 154 öğrenci (%49) üçüncü sınıf, 91 öğrenci (%29) ikinci sınıf, 44 öğrenci (%14) birinci sınıf, 18 öğrenci (%6) dördüncü sınıf ve 5 öğrenci (%2) uzatmalı öğrencidir. Öğrenci ailelerinin yaşadığı yerler ise 179 (%57) öğrenci il merkezinde, 77 (%25) öğrenci ilçede, 44 (%14) öğrenci köyde ve 12 (%4) öğrenci de kasabada yaşamaktadır. Elde edilen bu bulgulara göre araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu 19-25 yaş gurubunda, bayan, İİBF'li, üçüncü sınıfta ve ailelerinin büyük çoğunluğunun il merkezinde yaşamakta olduğu belirlenmiştir.

3.2.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kendine Güven Düzeyleri

Araştırmaya katılan 312 üniversite öğrencisinin ortalama kendine güven seviyeleri 4,09(82) puan olarak hesaplanmıştır. Beş tam puan ve yüz üzerinden yapılan bu değerlendirmelere göre araştırmaya katılan öğrencilerin ortalama olarak kendine güven seviyelerinin çok iyi bir durumda olduğu ifade edilebilir.

Tablo 1. Öğrencilerin Kendine Güven Düzeyleri

	Kendine Güven Düzeyi Ortalama puan 4,09 (82)	X	S
1	Bir işte başarılı olmada yeteneklerine güvenme	4,35	0,71
2	Yeni ve denenmemiş durumlarla baş etmede yeteneklerine güvenme	3,99	0,82
3	İşleri en az herkes kadar iyi yapma	4,24	0,84
4	Eleştirilerin davranışları olumlu etkilemesi	3,83	1,23
5	İşle ilgili karşılaşılan kriz, tehdit ve tehlikelerin üstesinden gelme	4,04	0,87

Tablo 1’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğrencilerin “bir işte başarılı olmada yeteneklerine güvenme” konusundaki puan ortalamasının beş tam puan üzerinden (4,35) olması, öğrencilerin yeteneklerine güven konusunda çok iyi bir düzeyde oldukları şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin “yeni ve denenmemiş durumlarla baş etme konusunda bireysel yeteneklerine güven duyma” konusundaki puan ortalamalarının beş tam puan üzerinden (3,99) olması, kolla ilgili bireysel yeteneklerine güvenlerinin çok iyi bir düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Öğrencilerin “işlerini en az herkes kadar iyi yapacağına güven duyma” konusundaki puan ortalamalarının beş tam puan üzerinden ortalama (4,24) olması öğrencilerin bu konuda çok iyi bir düzeyde oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “eleştirilerin davranışları olumlu etkilemesi” konusundaki puan ortalamasının beş tam puan üzerinden (3,83) olması bu konuda kendilerine güvenlerinin iyi düzeyde olduğu ancak azda olsa eleştirilerden hoşlanmadıkları (ortalama 4’ün altında olduğundan), eleştirilerden yeterince dersler aldıkları yorumu yapılabilir. Araştırmaya katılan öğrencilerin “işleriyle ilgili karşılaşılabilecek kriz, tehdit ve tehlikelerin üstesinden gelebilme” yeteneklerine güven konusunda hesaplanan ortalama puanlarının beş tam puan üzerinden (4,04) olması, öğrencilerin bu konuda kendilerine güvenlerinin çok iyi bir düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir (Tablo 1).

3.2.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri

Araştırmaya katılan 312 üniversite öğrencisinin bireysel yenilik düzeyi puan ortalaması 3,57(71) puan olarak hesaplanmıştır. Beş tam puan ve yüz üzerinden yapılan bu değerlendirmelere göre araştırmaya katılan öğrencilerin genel olarak oldukça yenilikçi olduğu değerlendirilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Kapasiteleri

	Bireysel Yenilikçilik Kapasiteleri Ortalama 3,57(71) puan	X	S
1	Yenilikleri takip ettiğinden kendisinden bilgi ve öneri alınması	3,40	1,10
2	Yeni şeyleri denemekten hoşlanma	4,44	0,81
3	Bir şey yaparken, yeni yollar olup olmadığının araştırılması	4,24	0,87
4	Yeni fikirleri kabul etme konusunda dikkatli davranma	3,79	0,94
5	Problemleri çözmek için genellikle yeni yöntemler bulma	3,79	0,94
6	Yeni bakış açıları ve yeni buluşlara şüphe ile bakma	2,90	1,28
7	Çevredeki insanların kabul ettiğini görene kadar yeni fikirleri benimsememe	2,52	1,33
8	Yenilikçilik konusunda insanları kolay etkileyen bir kişi olduğunu düşünme	3,53	1,05
9	Düşünce ve davranışlarının yaratıcı ve özgün olduğunu düşünme	3,99	0,89
10	Çevredeki insanlar arasında yeniliği kabul eden en son kişi olduğunu düşünme	2,27	1,39
11	Yaratıcı bir kişi olduğunu düşünme	3,89	1,02
12	Yenilikler konusunda gruba liderlik etmekten hoşlanma	3,71	1,17
13	Çevredeki insanların işine yaradığını görünceye kadar yenilikleri kabul etmede isteksizlik	2,70	1,27
14	Düşünce ve davranışlarıyla çevredekileri özgün olmaya teşvik etmek	3,90	0,94
15	Eski yaşam tarzının ve işleri eski yöntemlerle yapmanın en iyi yol olduğunu düşünme	2,77	1,30
16	Problemlere ve belirsizliklere karşı mücadele etme	4,27	0,85
17	Yenilikleri dikkate almadan önce diğer insanların o yeniliği kullandığını görme isteği	3,37	1,29
18	Yeni fikirlere açık olma	4,44	0,89
19	Cevaplanmamış soruları çözüme isteği	4,07	0,92
20	Yeni fikirlere karşı şüpheli davranma	3,05	1,37

Tablo 2’de görüldüğü gibi; araştırmaya katılan öğrencilerin “yenilikleri takip edenlerden bilgi ve öneri alındığı” konusundaki puan ortalamalarının beş tam puan üzerinden (3,40) olması, öğrencilerin yenilikleri takip etme konusunda iyi bir düzeyde olduğunu (öncü), ancak genel olarak değerlendirildiğinde ise aldıkları puanların nispeten düşük olduğu (4’ün altında) şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yeni şeyleri denemekten hoşlanma” konusundaki ortalamaları (4,44) ve öğrencilerin “bir şey yaparken, yeni yollar olup olmadığının araştırılması” konusundaki ortalamaları (4,24), öğrencilerin bu konularda iyi bir düzeyde (yenilikçi) olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yeni fikirleri kabul etme konusunda dikkatli davranma” konusunda (3,79) puan alınması, öğrencilerin bu konuda kendilerine güvenlerinin iyi bir düzeyde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca, öğrencilerin yeni fikirleri kabul etme konusundaki seçicilik düzeylerinin iyi bir düzeyde (yenilikçi) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “problemlerin çözümü için genellikle yeni yöntemler bulma” konusundaki düzeyleri beş tam puan üzerinden (3,79) puan olması, öğrencilerin bu konusundaki düzeylerinin iyi bir düzeyde (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yeni bakış açıları ve yeni buluşlara şüphe ile bakma” ifadesine katılım konusunda; beş tam puan üzerinden (2,52) puan olması, öğrencilerin yeniliklere şüpheyle bakma konusunda nispeten düşük bir düzeyde (sorgulayıcı) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “çevredeki insanların kabulünü görene kadar yeni fikirleri benimsemem” ifadesine katılma konusunda; beş tam puan üzerinden (2,52) puan olması, öğrencilerin yeni fikirleri benimserken çevreden etkilenme konusunda nispeten düşük bir düzeyde (kuşkucu) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yenilikçilik konusunda insanları kolay etkileyen bir kişilik olduğu” ifadesine katılma konusunda, insanları etkileme düzeyleri beş tam puan üzerinden (3,53) puan olması, öğrencilerin yenilikçilik konusunda insanları etkileme düzeylerinin iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir. Bu sonuca göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun yenilikçilik konusunda insanları kolayca etkilediklerini söylemek mümkündür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “düşünce ve davranışlarının yaratıcı ve özgün olduğu” düşüncesine katılma konusunda düşünce ve davranışlarının yaratıcı ve özgün olduğuna inanmaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin düşünce ve davranışlarının yaratıcı ve özgün olma düzeyinin, beş tam puan üzerinden (3,99) puan olması, öğrencilerin yaratıcı ve özgün olma düzeylerinin çok iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “çevremdeki insanların arasında yeniliği kabul eden en son kişi olduğu” ifadesine göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından çoğu yeniliği kabul eden en son kişi olduğunu kabul etmemektedir. Ayrıca öğrencilerin yeniliği kabul eden en son kişi olma düzeyinin beş tam puan üzerinden (2,27) puan olması, öğrencilerin bu konudaki düzeylerinin düşük (gelenekçi) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yaratıcı bir kişilik oldukları” görüşüne inanma düzeyi beş tam puan üzerinden (3,89) puan olması, öğrencilerin bu konudaki düzeylerinin iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yenilikler konusunda gruba liderlik etmekten hoşlandıkları” ifadesine katılma durumlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlası yenilikler konusunda gruba liderlik edebileceklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yenilikler konusunda liderlik yapma seviyelerinin beş tam puan üzerinden (3,71) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “çevredeki insanların işine yaradığını görünceye kadar yenilikleri kabul etmekte isteksiz davranırım” ifadesine katılma durumları; Bu bilgilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu çevredeki insanların yeniliği kabul etmelerinde etkili olduğu düşüncesine katılmamaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin yenilikleri kabul etmede isteksizlik seviyelerinin beş tam puan üzerinden (2,70) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin düşük (kuşkucu) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “düşünce ve davranışlarıyla çevresindekileri özgün olmaya teşvik ettikleri” ifadesine göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu çevresindekileri özgün olmaya teşvik ettiklerine inanmaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin çevrelerindekiileri özgün olmaya teşvik etme düzeylerinin beş tam puan üzerinden (3,90) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “işleri eski yöntemlerle yapmanın en iyi yol olduğu” ifadesine göre araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu işleri eski yöntemlerle yapmanın en iyi yöntem olduğu, yeniliğe gerek olmadığı fikrine katılmamaktadır. Ayrıca öğrencilerin işleri eski yöntemlerle yapma düzeyleri beş tam puan üzerinden (2,77) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin düşük (sorgulayıcı) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “problemlere ve belirsizliklere karşı mücadeleye ettiği” ifadesine katılma durumları; göre araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu problemlerin ve belirsizliklerin çözümü için mücadele etmek gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca öğrencilerin problem ve belirsizliklerle mücadele etme düzeyleri beş tam puan üzerinden (4,27) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin çok iyi (yenilikçi) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yenilikleri dikkate almadan önce yeniliğin kullandığının görülmesi gerektiği” ifadesine göre araştırmaya katılan öğrencilerin

çoğunluğu yeniliğin kabul edilmesinden önce başkaları tarafından kullanıldığının görülmesi gerektiğine, denenmiş olması gerektiğine inanmaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin yeniliğin başkalarınca kullanıldığını görme istek düzeyleri beş tam puan üzerinden (3,37) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin nispeten iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yeni fikirlere açık olma” ifadesine katılma durumlarına göre; araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu kesinlikle yeni fikirlere açık olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yeni fikirlere açık olma seviyeleri beş tam puan üzerinden (4,44) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin çok iyi (yenilikçi) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “cevaplanmamış soruları çözme isteği” konusundaki düşüncelerine göre; öğrencilerin büyük çoğunluğu sorunların çözümü konusunda istekli ve yetenekli olduklarına inanmakta, ayrıca öğrencilerin cevaplanmamış soruları çözme istek seviyeleri beş tam puan üzerinden (4,07) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin çok iyi (yenilikçi) olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “yeni fikirlere karşı şüpheli davranma” konusunda; öğrencilerin çoğunluğu kararsız olmakla birlikte yarıya yakın da şüpheli davrandıklarını kabul etmektedirler. Ayrıca öğrencilerin yeni fikirlere şüpheli davranma seviyeleri beş tam puan üzerinden (3,05) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin nispeten düşük (sorgulayıcı) olduğu şeklinde yorumlanabilir.

3.2.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Risk Alma Düzeyleri

Üst yönetimin yeniliğe istekliliği, risk üstlenmeyi de beraberinde getirecektir. Çünkü yenilikçilik sürecinin sonucu önemli ölçüde belirsizdir ve başarı kadar hatayı da içerisinde taşır. Ancak bu belirsizlik ve hatalar örgütün öğrenme ve gelişimi için oldukça önemlidir (Uzkurt, 2008). En basit ifade ile risk, yönetilemeyen bilginin, risk faktörlerinin ve bunlarla meydana gelen değişmelerin örgütte sebep olacağı olumsuz etkilerdir. Risk alma ise zorluklarla karşılaşıldığında çözüm için yeni fikirleri ileri sürme kabiliyetidir.

Araştırmaya katılan 312 üniversite öğrencisinin risk alma seviyeleri ortalama 3,97(79) puan olarak hesaplanmıştır. Beş tam puan ve yüz üzerinden yapılan bu değerlendirmeye göre araştırmaya katılan öğrencilerin ortalama olarak risk alma seviyelerinin iyi bir durumda olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3. Öğrencilerin Risk Alma Düzeyleri

	Risk Alma Düzeyleri Ortalama 3,97(79) puan	X	S
1	Görevin başarısına inanılırsa her türlü riski üstlenebilme	4,22	0,96
2	Başarı ihtimalinin % 40 ve daha düşük olması durumunda risk alma	3,51	1,13
3	Başkası için çalışmak yerine kendi işini kurmayı tercih etme	4,03	1,16
4	Nasıl bir tepki alınacağından emin olmadan da yeni fikirler teklif etmek	4,08	0,92
5	Fırsatları artırmak için tekrar risk almaya eğilimli olmak	4,01	1,03

Tablo 3’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin “görevin başarısına inanırsam her türlü riski üstlenebilirim” ifadesine göre; araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu görev başarısı için her türlü riski üstlenebileceklerine inanmaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin görev başarısı için risk alma düzeyleri beş tam puan üzerinden (4,22) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin çok iyi (yenilikçi) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “başarı ihtimalinin %40 ve daha düşük olması durumunda risk alınmaz” ifadesine göre; araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu başarı ihtimalinin düşük olduğu durumlarda risk almanın uygun olmadığı fikrini taşımaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin başarı ihtimalinin düşük olduğu durumlarda risk alma seviyeleri beş tam puan üzerinden (3,51) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin orta düzeyde (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “başka biri için çalışacağıma, kendi işimi kurmayı yeğlerim” ifadesine göre; araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan çoğu, başka biri için çalışmaktansa kendi işini kurmayı tercih edeceklerini belirtmişleridir. Ayrıca öğrencilerin kendi işini kurmayı tercih seviyeleri beş tam puan üzerinden (4,03) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin çok iyi (yenilikçi) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “ne gibi bir tepki ortaya çıkacağından emin olmasam da yeni fikirler teklif etmeyi severim” ifadesine göre; araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu sonucundan emin olmasalar da yeni fikirleri teklif etmekten hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yeni fikirleri teklif etme seviyeleri beş tam puan üzerinden (4,08) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin “fırsatları değerlendirmek üzere tekrar risk almaya eğilimli olmak” düşüncesine göre; araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu fırsatları değerlendirmek için tekrar risk almak konusunda kararlılıdır.

Ayrıca öğrencilerin fırsatları artırmak için tekrar risk almaya eğilimli olma düzeyi beş tam puan üzerinden (4,01) puan olması, öğrencilerin bu konudaki yeteneklerinin iyi (öncü) olduğu yorumu yapılabilir.

4. SONUÇ

Küreselleşen dünyada ekonomik kalkınmayı sağlamak, bilim ve teknoloji- de yüksek seviyelere çıkmak için toplumsal gelişmenin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalara öncelikle toplumu oluşturan bireylerden başlanması gerekmektedir. Eğitim hayatını tamamlayarak iş hayatına katılmak üzere olan üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini artırmaya yönelik yapılan bu çalışmadan elde edilecek bulgular bu açıdan oldukça önemlidir.

Günümüzde ülke ekonomilerinin ve teknolojik gelişmenin motoru olarak kabul edilen yenilikçilik kapasitesinin artırılmasına yönelik gerekli stratejilerin belirlenmesine, daha etkili bir yenilikçilik eğitim programının hazırlanmasına katkı sağlamak amacıyla yapılan bu uygulama çalışmasının sonuç ve değerlendirmeleri aşağıda sunulmuştur.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencisinin ortalama kendine güven düzeyi 4,09 (82) puan, bireysel yenilikçilik düzeyi 3,57 (71) puan, risk alma düzeyi 3,97 (79) puan olarak hesaplanmıştır. Yapılan bu değerlendirmelere göre araştırmaya katılan öğrencilerin ortalama olarak kendine güven seviyelerinin çok iyi bir durumda olduğu, öğrencilerin bireysel yenilikçilik kapasitelerinin iyi düzeyde olduğu, genel olarak da öğrencilerin oldukça yenilikçi oldukları ve ortalama olarak risk alma düzeylerinin de iyi bir durumda olduğu değerlendirilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin kendine güven düzeyi ölçeğine verdikleri cevaplara göre; bireysel yeteneklerine güvenlerinin, işlerini en az herkes kadar iyi yapacaklarına olan güvenlerinin çok iyi düzeyde olduğu, yapılan eleştirilerin davranışlarını olumlu olarak etkilediği, yaptıkları işlerle ilgili karşılaştıkları kriz, tehdit ve tehlikelerin üstesinden gelebilme konusunda kendilerine olan güvenlerinin çok iyi bir düzeyde olduğu yorumu yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel yenilikçilik kapasitelerini belirleme ölçeğine verdikleri cevaplara göre; öğrencilerin yenilikleri takip edenlerden bilgi ve öneri alma konusunda iyi düzeyde olduğu (öncü) yorumu yapılmıştır. Öğrencilerin yeni fikirleri kabul ederken daha dikkatli olmaları konusundaki özgüvenlerinin iyi düzeyde olduğu, problem çözümlerinde genellikle yeni yöntemler bulmada iyi düzeyde (öncü) oldukları, yenilikçilik konusunda insanları etkileme

düzeylerinin iyi (öncü) düzeyde olduğu, yaratıcı ve özgün olma düzeylerinin çok iyi (öncü) olduğu, yaratıcı bir kişilik olduklarına inançlarının iyi düzeyde (öncü) olduğu, yenilikler konusunda buldukları gruba liderlik yapabilme yeteneklerinin iyi düzeyde (öncü) olduğu yorumu yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu problemlerin ve belirsizliklerin çözümü için mücadele etmek gerektiğini düşünmekte, bu konudaki yeteneklerinin çok iyi düzeyde (yenilikçi) olduğu, yeni fikirlere açık olma seviyelerinin de çok iyi (yenilikçi) olduğu, sorunların çözümü konusunda istekli ve yetenekli (yenilikçi) oldukları, yenikleri denemekten hoşlandıkları ve yeni birşeyler yaparken yeni yolları arama konusunda da iyi düzeyde (yenilikçi) oldukları, yeni fikirleri kabul etme konusundaki seçicilik düzeylerinin de iyi bir düzeyde (yenilikçi) olduğu yorumu yapılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu; yeniliği kabul etme konusunda çevrelerindeki insanlardan etkilenmemekte, yeni buluşlara şüphe ile bakmamakta (sorgulayıcı), yeni fikirleri benimserken çevreden etkilenmemekte (kuşkucu), öğrencilerin yarıdan çoğu yeniliği kabul eden en son kişi olduğunu kabul etmemekte, bu konudaki bilgi düzeylerinin düşük (gelenekçi) olduğu yorumu yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden yeni fikirlere karşı şüpheli davranışların, işleri eski yöntemlerle yapmanın en iyi yöntem olduğunu ve yeniliğe gerek olmadığı fikrine katılanların yenilik düzeylerinin düşük (sorgulayıcı) olduğu yorumu yapılmıştır.

Öğrencilerin risk alma düzeylerini belirleme ölçeğine verdikleri cevaplara göre; öğrencilerin büyük çoğunluğu görev başarısı için her türlü riski üstlenebileceklerine inanmaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin görev başarısı için risk alma konusundaki yeteneklerinin çok iyi (yenilikçi) olduğu yorumu yapılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu başarı ihtimalinin düşük olduğu durumlarda risk almanın uygun olmadığı fikrini taşımaktadırlar. Ayrıca öğrencilerin başarı ihtimalinin düşük olduğu durumlarda risk alma seviyelerinin orta düzeyde (öncü) olduğu, öğrencilerin yarıdan çoğunun başka biri için çalışmaktansa kendi işini kurmayı tercih edeceklerini belirtmişlerdir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu sonucundan emin olmasalar da yeni fikirleri arkadaşlarına teklif etmekten hoşlandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin yeni fikirleri teklif etme konusundaki yeteneklerinin iyi (öncü) olduğu, fırsatları değerlendirme ve tekrar risk alma konusunda iyi (öncü) oldukları belirlenmiştir.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel, A. (2012). The relation between candidate teachers' moral maturity levels and their individual innovativeness characteristics: A case study of Harran University Education Faculty. *Educational Research and Reviews*, 7(25), 543-547.
- Aulawi, Hilmi; Iman Sudirman, Kadarsah Suryadi, Rajesri Govindaraju (2009). Knowledge Sharing Behavior, Antecedent and Their Impact on the Individual Innovation Capability, *Journal of Applied Sciences Research*, 5(12): 2238-2246.
- Bhatnagar, A., Mırsra, S., Rao, H.R., (2000). "On Risk, Convenience, and Internet Shopping Behavior". *Communications of The Acm*, 43 (11): 98-105.
- Çoklar, A.Naci (2014). Individual Innovativeness Levels of Educational Administrators, *Digital Education Review*, Number 22, December 2012, p.100-110 <http://greav.ub.edu/der/>
- Çuhadar, C., Bülbül, T. ve Ilgaz, G. (2013). Öğretmen adaylarının bireysel yenilikçilik özellikleri ile teknopedagojik eğitim yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İlköğretim Online*,12(3), 797-807.
- Demiralay, R., Bayır, E. A., ve Gelibolu, M. F. (2016). Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Özellikleri ile Çevrimiçi Öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları İlişkisinin İncelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*.5(1),161-167.
- Drucker, P. F. (1985). *Innovation and Entrepreneurship*. Harper ve Row Publishers: New York.
- Eren, Hakan (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Yenilikçilik Kapasitelerinin Teknolojik Yenilikçilik Eğilimlerine Etkisini Ölçmeye Yönelik Bir Model Önerisi, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Teknoloji Yönetimi Ana Bilim Dalı Doktora Tezi, Ankara).
- Hurt, H. Thomas, Joseph, Katherine, & Cook, Chester. D. (1977). Scales for the measurement of innovativeness. *Human Communication Research*, 4, p.58-65.
- Işık, C. ve Türkmen dağ, T. (2016). Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Algılarının Belirlenmesi. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*. (2016): 70-99. <http://tfd.gazi.edu.tr/index.php/tfd/issue/view/8>
- Karahan, M. (2016). İşletmelerde Yenilik Süreci Yönetimi, Atlas Akademi, Konya.
- Kılıçer, K. ve Odabaşı, H.F. (2010). Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (BYÖ): Türkçeye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 150-164.
- Korucu, A. T. ve Olpak, Y. Z. (2015). Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1):111-127.
- Lawson, Benn and Samson, Danny (2001). Developing Innovation Capability In Organisations: A Dynamic Capabilities Approach, *International Journal of Innovation Management*, Vol. 5, No. 3 (September 2001) pp. 377-400.
- Rogers, Everett M. (2003). *Diffusion of Innovations* (5th Edition), Free Press.

Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Kapasitelerinin Belirlenmesi

- Sarıoğlu, Ayşegül (2014). Bireysel Yenilikçilik Ölçeğinin Hemşirelikte Geçerlik ve Güvenirliği, Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Uzkurt, C., (2008). Pazarlamada Değer Yaratma Aracı Olarak Yenilik Yönetimi ve Yenilikçi Örgüt Kültürü, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Ünal, Hakan (2014). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Kategorilerinin Belirlenmesi, Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi *Nisan / Mayıs / Haziran 2014 Sayı: 11 Cilt: 4 İlkbahar Dönemi*, s.68-74.